

ASIGURAREA EGALITAȚII DE GEN – SEMNIFICAȚIE, PROBLEME ȘI SOLUȚII POSIBILE

Veronica PRISĂCARU¹⁶

Universitatea de Stat din Moldova

ABSTRACT. The basic objective of the research consists in elucidating the significance of ensuring gender equality for the development of a modern society and the problems faced by the Republic of Moldova in ensuring gender equality, and formulating some recommendations in order to remedy the respective problems starting with the concrete actions at the organization level. In order to achieve the assumed objectives, the following research methods were used: bibliographic analysis, the evaluation of the normative acts regarding the gender equality, approved at the national and European level, the opinion poll, systematization, generalization, formulation of conclusions and reasoning. As a result of the research, a series of problems have been identified such as the reduced sensitivity of the population on the issues of gender equality and the lack of knowledge on the related subjects. Based on the findings and taking into consideration the results of the opinion poll, concrete ways of raising people's awareness and increasing the level of knowledge of the problems and of the benefits related to gender equality were proposed. The research was carried out with the support of the project 617393-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-JP "Connecting universities-industry through smart entrepreneurial cooperation and competitive intelligence of students in Moldova, Georgia and Armenia (CONNECT), financed under the ERASMUS+ program.

Keywords: awareness, gender equality, strategy, sustainable development.

Introducere.

În intenția de a asigura egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, problema egalității de gen se reliefează ca una din preocupările politicienilor, reprezentanților sectoarelor de activitate, dar și a cercetătorilor. Atenția sporită a comunității europene față de subiectul nominalizat a condus la elaborarea și aprobarea Strategiei pentru Egalitatea de Gen 2020-2025 – document prin care se precizează viziunea, obiectivele, precum și o serie de acțiuni orientate la obținerea unor progrese concrete în asigurarea egalității de gen în Europa cu orientare spre atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Strategia stabilește obiectivele-cheie și acțiunile complementare care trebuie desfășurate, acestea fiind prezentate sintetic în figura 1.

Republica Moldova se aliniaza la rigorile europene privind asigurarea egalității de gen, preocupările pentru problema respectivă găsindu-și reflecție într-o serie de acte normative, ca:

- Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați;
- Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;
- Programul de guvernare „Moldova prosperă, sigură, europeană” aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 (cap.V);

¹⁶ Șef Departament Cercetare și Inovare USM

- Programul de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.203 din 12.04.2023;
- Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332 din 31 mai 2023.

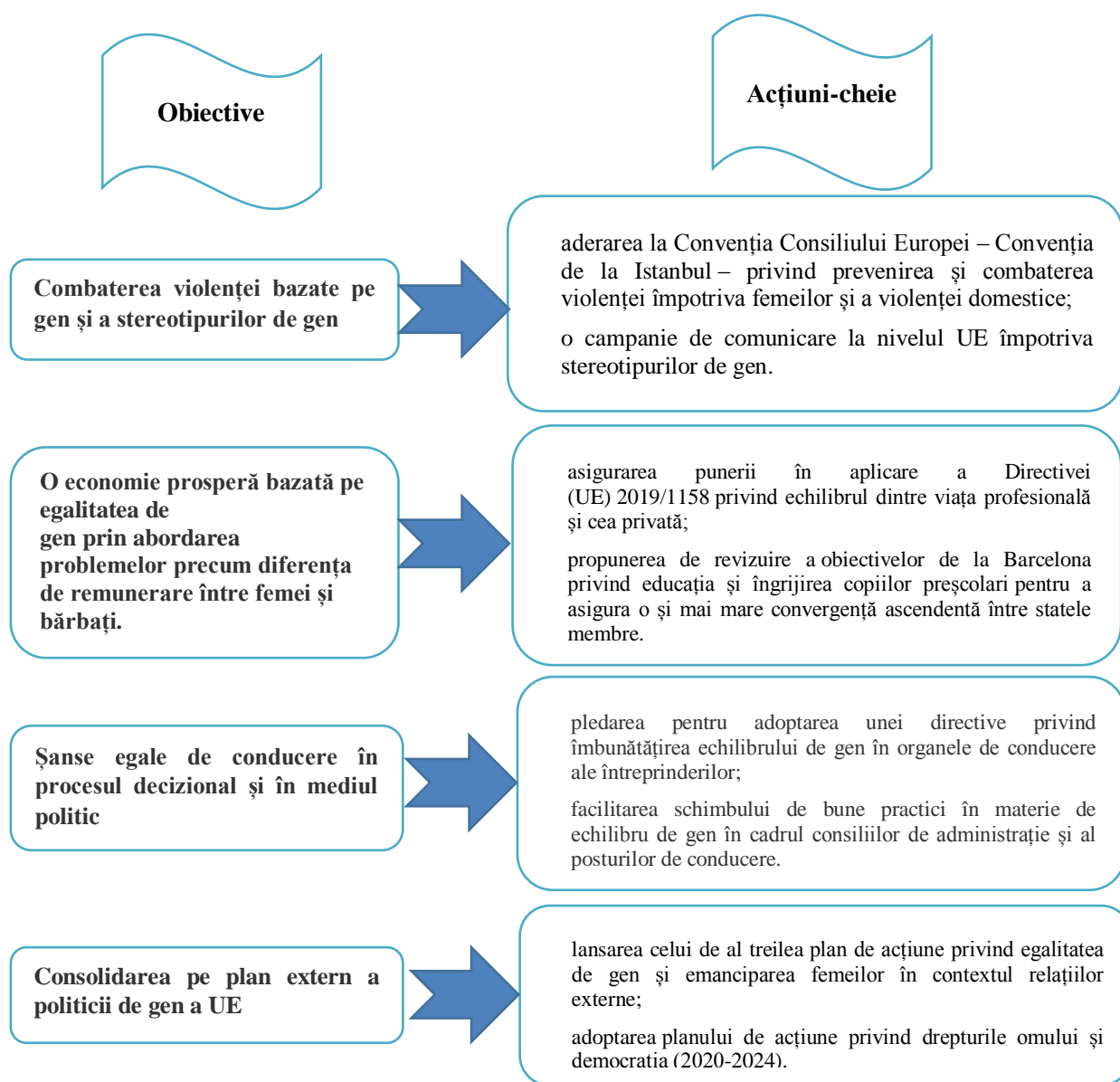

Figura 1. Obiectivele și acțiunile-cheie ale Strategiei Uniunii Europene pentru egalitatea de gen 2020-2025

Sursă: elaborat de autor în baza EUR-Lex

1. Revizuirea literaturii

Istoriografic vorbind, la nivel internațional preocuparea pentru echitatea socială a fost manifestată pentru prima dată prin adoptarea de către Adunarea Generală a ONU, la 10 decembrie

1948, a Declarației Universale a Drepturilor Omului (Storozhuk și Hoyan, 2017, p. 71). Evenimentele dedicate asigurării egalității de gen ca componentă a problematicii echității sociale au derulat ulterior rapid și amplu, cu intensitate diferită în diferite țări, dar cu o rezonanță amplă. Drept urmare, acele disparități esențiale evidențiate de către politicieni și oamenii de știință la etapa inițierii în masă a acțiunilor orientate la excluderea inegalității de gen au început să se diminueze esențial sau chiar să dispară, de la caz la caz. Drept urmare, în Raportul dezvoltării mondiale 2012: Egalitatea de gen și dezvoltare (2012) se menționează progrese înregistrate pe mai multe fronturi, și anume:

- creșterea esențială a numărului de țări în care femeile și bărbații au drepturi egale garantate de lege ce vizează proprietatea asupra bunurilor, moștenirea și căsătoria;
- stipularea în constituțiile a 136 țări a garanțiilor explicite privind egalitatea tuturor cetățenilor și nediscriminarea între bărbați și femei;
- ponderea mai mare a femeilor înscrise la universități;
- atragerea tot mai mare a femeilor pe piața salarială.

În intenția de a elucida beneficiile acțiunilor întreprinse în vederea asigurării egalității de gen în întreaga lume, putem evidenția de fapt două categorii:

1. beneficii ce vizează interesele și nivelul de satisfacție a însuși femeilor în legătură cu extinderea drepturilor acestora de a fi parte activă a vieții economice și sociale;

2. Beneficii pentru societate.

Cu referire la a doua grupă, identificăm, ca o latură semnificativă a problemei abordate, accentuarea rolului femeilor în creșterea economică. Astfel, Bertay et al. (2020, p.3) referindu-se la faptul că încă în multe țări există constrângeri, precum legi discriminatorii, lipsa protecției juridice a femeilor, norme sociale nefavorabile, lipsa accesului la diverse bunuri, menționează potențialul mare al femeilor pentru a-și investi resursele în educația și sănătatea copiilor lor, construind capitalul uman apt de a facilita creșterea viitoare. Autorii precizează că a ajuta femeile să participe pe deplin la economie nu înseamnă doar promovarea creșterii, ci și diversificarea economiilor, reducerea inegalității veniturilor, atenuarea schimbărilor demografice și contribuirea la stabilitatea sectorului financiar.

Preocuparea societății pentru dezvoltarea durabilă nu a putut trece cu vederea și rolul femeilor în atingerea obiectivelor asumate în acest sens. În Sondajul mondial privind rolul femeilor în dezvoltare (UN WOMEN, 2014) regăsim raționamentul că conectarea egalității de gen cu dezvoltarea durabilă este considerată importantă din câteva motive:

- reprezintă un imperativ moral și etic în virtutea faptului că asigurarea egalității de gen și a drepturilor omului, susținerea demnității și capacității diverselor grupuri de femei reprezintă o cerință centrală a unei lumi durabile și care respectă normele de drept;
- contribuie la remedierea impactului disproporționat al economiei, șocurilor și stresurilor sociale și de mediu asupra femeilor și fetelor, care subminează exercitarea drepturilor lor umane și a rolurilor vitale în susținerea familiilor și comunităților;
- este deosebit de important să se construiască agenții de femei, să se consolideze capacități de a crea sinergii mai bune între egalitatea de gen și rezultatele dezvoltării durabile.

Era digitală vine cu contribuții esențiale în atingerea dezideratului de facilitare a creșterii rolului femeilor în societate modernă. Tot odată, după cum se remarcă în publicația „Egalitatea de gen și autonomia femeilor și fetelor în era digitală” (Rodriguez, 2023), tehnologiile digitale transformă rapid societatea, conducând la schimbări fără precedent și generând provocări profunde.

Astfel, se precizează că revoluția digitală poate contribui la generarea condițiilor pentru femei de egalitate politică, economică și socială deplină, de a participa la procesele de inovare, dar și să extindă decalajele existente de gen și să genereze chiar noi decalaje. În acest context se evidențiază necesitatea formulării unor politici cuprinzătoare adecvate, orientate la promovarea egalității între femei și bărbați.

1. Date și metodologie

Cercetarea a fost efectuată fiind utilizate următoarele instrumente: studiul bibliografic, evaluarea actelor normative aferente problematicii asigurării egalității de gen, adoptate la nivel național și european, generalizarea, sistematizarea, formularea concluziilor și raționamentelor, metoda sondajului de opinie. Sondajul de opinie a fost realizat în octombrie 2023 pe un eșantion de 201 reprezentanți ai comunității academice și studențești a Universității de Stat din Moldova prin metoda anchetării.

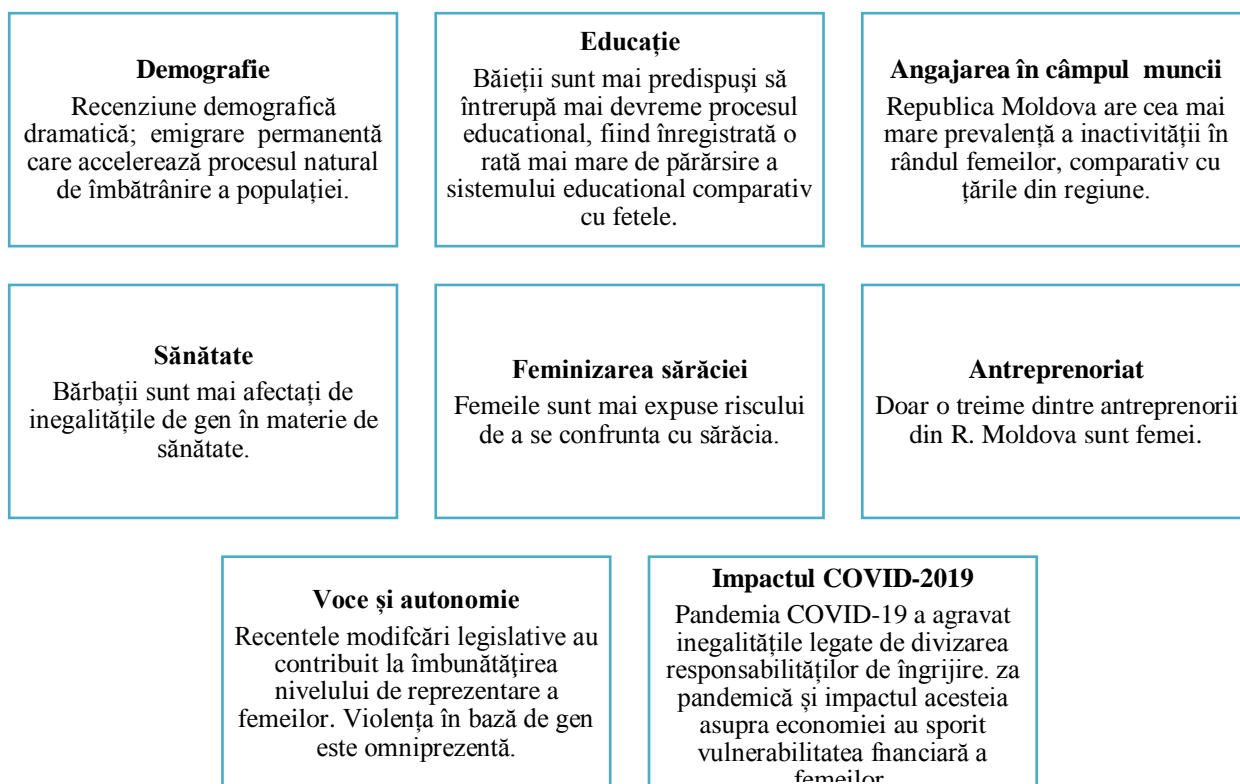

Figura 2. Expunerea sintetică a rezultatelor evaluării situației egalității de gen în Republica Moldova

Sursă: elaborat de autor în baza ONU, Republica Moldova (2021)

2. Constatări

În pofida faptului că Republica Moldova a aderat la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și și-a asumat Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), datele Raportului de țară în domeniul egalității de gen în Republica Moldova (ONU, Republica Moldova, 2021) denotă, pe lângă anumite progrese, existența în continuare a unei serii vaste de probleme care creează impedimente esențiale în realizarea obiectivelor asumate. În Figura 2 se prezintă o expunere sintetică a problemelor respective.

După cum denotă datele figurii 2, Republica Moldova se confruntă în continuare cu o serie întreagă de probleme ce vizează egalitatea de gen, în pofida eforturilor depuse, inclusiv prin crearea unui cadru legislativ comprehensiv. În vederea aprofundării studiului asupra problemei menționate,

ne vom referi în continuare la un aspect deosebit de semnificativ al acesteia – perceperea problemei respective și a măsurilor necesare în vederea remedierii ei de către publicul larg. În acest sens, vom face referire la rezultatele unui sondaj de opinie realizat de un eșantion de 201 persoane – angajați și studenți ai Universității de Stat din Moldova. Fiindu-le adresate o serie vastă de întrebări, vom evidenția doar acele rezultate, care permit de a formula anumite raționamente cu privire la calitatea percepției de către respondenți a semnificației problemei și, implicit, a necesității unor politici orientate la asigurarea egalității de gen. Astfel, după cum denotă figura 3, 46,3% din respondenți nu consideră că este necesară o politică a egalității de gen în instituție.

Fiindu-le solicitată opinia cu referire la contribuția politicii egalității de gen la valorificarea mai bună a potențialului uman, 21,9% din respondenți au negat contribuția respectivă, 14,9% s-au expus pentru o contribuție parțială, iar 14,9% au declarat că nu cunosc răspunsul, datele fiind redate în figura 4.

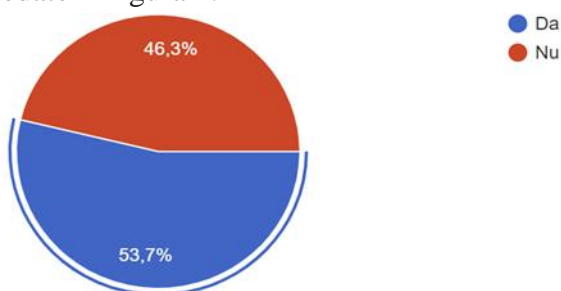

Figura 3. Opiniile respondenților privind necesitatea promovării politicii de gen în cadrul USM

Sursă. Elaborat de autor

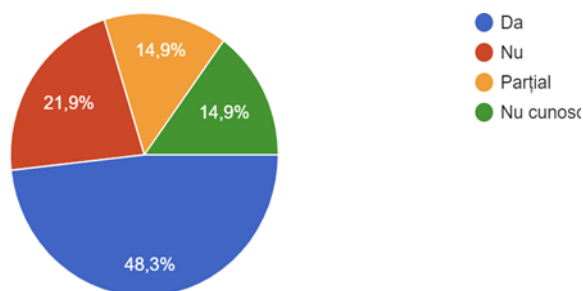

Figura 4. Opiniile respondenților cu privire la contribuția politicii egalității de gen la valorificarea mai bună a potențialului uman

Sursă. Elaborat de autor

Opiniile respondenților privind contribuția promovării politicii de gen la recunoașterea și evaluarea corectă și adecvată a abilităților angajaților de asemenea au fost destul de controversate, fiind identificați 25,4% din respondenți care neagă această contribuție, în timp ce 15,9% o consideră doar parțială, iar ponderea celor ce nu cunosc răspunsul este de 14,4% (Figura 5). Cu privire la contribuția politicii egalității de gen în formarea unui climat de lucru favorabil, s-a constatat o pondere mai mică a celor ce neagă această contribuție (18,4%), în timp ce 14,4% o consideră parțială, ponderea celor ce nu cunosc fiind ca și în cazurile precedente destul de înaltă – 15,4% (Figura 6).

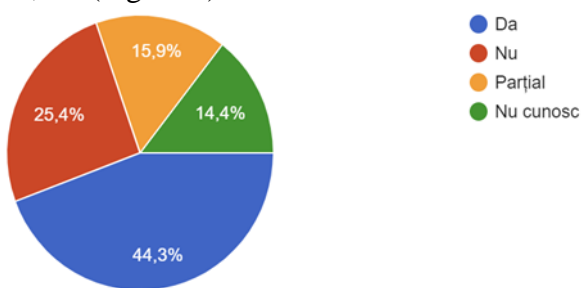

Figura 5. Opiniile respondenților cu privire la contribuția politicii egalității de gen la recunoașterea și evaluarea corectă și adecvată a abilităților angajaților

Sursă. Elaborat de autor

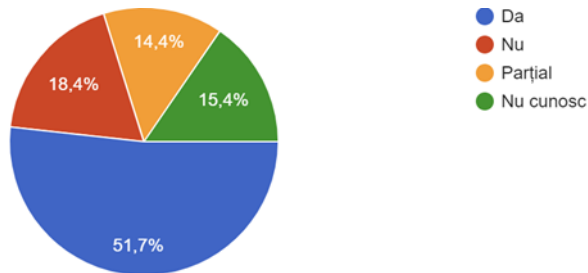

Figura 6. Opiniile respondenților cu privire la contribuția politicii egalității de gen la formarea unui climat de lucru favorabil

Sursă. Elaborat de autor

Fiindu-le solicitate sugestiile privind promovarea unor politici concrete a egalității de gen în Universitatea de Stat din Moldova, s-a constatat că 67,3% din respondenți nu cunosc politici

concrete de gen care ar putea fi preluate, iar 0,5% consideră că egalitatea de gen nu trebuie promovată.

În condițiile manifestării de o parte mare de respondenți a indiferenței față de problema abordată, precum și necunoașterea de o bună parte a aspectelor aferente și politicilor promovate la nivel național și internațional, s-a constatat totuși că cca 77% din respondenți pledează pentru facilitarea accesului la informația cu privire la egalitatea de gen în USM, cea mai mare parte indicând mijloacele mass-media (26,7%), cursuri, seminare, training-uri, inclusiv activități curriculare (22,1%), evenimente tematice: conferințe, expoziții etc. (8%) și companii/sesiuni de informare și sensibilizare (4,5%).

Concluzii.

1. În virtutea faptului că Republica Moldova a aderat la rigorile europene privind asigurarea egalității de gen, preocupările pentru problema respectivă găsindu-și reflecție într-o serie de acte normative aferente, studiile recente denotă persistența în continuare a unei serii întregi de probleme ce au tangență cu așa aspecte semnificative, ca cel demografic, educația, sănătatea, feminizarea sărăciei, angajarea în câmpul muncii, antreprenoriatul, vocea și autonomia, impactul pandemiei COVID-2019.

2. Rezultatele sondajului de opinie a diferitor grupe de reprezentanți ai comunității academice și studențești a Universității de Stat din Moldova a permis de a constata o sensibilitate redusă la problema egalității de gen a unei părți considerabile de respondenți, precum și cunoașterea la un nivel insuficient de către aceștia a aspectelor aferente, precum și a politicilor promovate la nivel național și internațional.

În temeiul celor expuse, se reliefează necesitatea de a pune un accent mai mare pe sensibilizarea comunității civile asupra semnificației egalității de gen, politicilor promovate pentru a asigura egalitatea de gen și beneficiilor multiple ale acestora. În acest sens, se recomandă utilizarea unor așa mijloace de informare, ca mass-media, cursurile, seminarele, training-urile tematice, inclusiv activitățile curriculare, organizarea unor evenimente tematice: conferințe, expoziții etc., precum și a companiilor/sesiunilor de informare și sensibilizare.

Referințe:

1. EUR-Lex. Strategia Uniunii Europene privind egalitatea de gen. <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/european-union-gender-equality-strategy.html>
2. Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138948&lang=ro#
3. Legea nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110200&lang=ro
4. Programul de guvernare „Moldova prosperă, sigură, europeană” aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 (cap.V) https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/program_de_guv-final_ro.pdf
5. Programul de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.203 din 12.04.2023;
6. Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 332 din 31 mai 2023. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138005&lang=ro.
7. Bertay, A.C., Dordevic, L., Sever, C. (2020). Gender Inequality and Economic Growth: Evidence from Industry-Level Data.

<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/07/03/Gender-Inequality-and-Economic-Growth-Evidence-from-Industry-Level-Data-49478>

8. ONU, Republica Moldova (2021). Raportul de țară în domeniul egalității de gen, Republica Moldova. https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/evaluarea_in_domeniul_egalitatii_de_gen.pdf
9. Rodriguez, D. (coord) (2023). Gender equality and women's and girls' autonomy in the digital era. Regional consultation prior to the sixty-seventh session of the Commission on the Status of Women, within the framework of the sixty-fourth meeting of the Presiding Officers of the Regional Conference on Women in Latin America and the Caribbean. <https://repositorio.cepal.org/server/api/core/bitstreams/417df610-b112-4254-a69f-d6282b3b1f2f/content>
10. Storozhuk, S.V., Hoya, I. M. (2017). Gender equality as a modern phenomenon. *Anthropological dimensions of philosophical research, Vol. 11*. ISSN 2227-7242 (Print), ISSN 2304-9685 (Online). https://www.researchgate.net/publication/318355745_GENDER_EQUALITY_AS_A_MODERN_PHENOMENON.
11. UN WOMEN (2014). World survey on the role of women in development. Gender equality and sustainable development. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1900unwomen_surveyreport_advance_16oct.pdf
12. World Development Report 2012: Gender Equality and Development <https://documents1.worldbank.org/curated/en/986861468149953206/pdf/576270WDR0SecM1e0only1910BOX353773B.pdf>